

OBSAH

III. ročník

ELEKTRINA A MAGNETISMUS

1. MAGNETICKÉ POLE

1. Základní poznatky o magnetismu 3
2. Magnetické pole vodičů s proudem 4
3. Sílové působení magnetického pole na vodič s proudem 6
4. Magnetická indukce 8
5. Sílové působení mezi vodiči s proudem 9
6. Definice ampéru 10
7. Výpočet magnetické indukce polí vodičů s proudem 11
8. Vliv látkového prostředí na magnetické pole 12
9. Magnetické vlastnosti látek 13
10. Magnety 15
11. Ferity 18
12. Užití magnetů 18

2. ELEKTROMAGNETICKÁ INDUKCE

18. Foucaultovy proudy 21
20. Energie magnetického pole cívky 23

3. STŘÍDAVÝ PROUD

21. Vznik střídavého napětí a proudu 24
22. Měření střídavého proudu a střídavého napětí 26
23. Obvod střídavého proudu s odporem R 28
24. Obvod střídavého proudu s vlastní indukčností 29
25. Obvod střídavého proudu s kapacitou 30
26. Výkon střídavého proudu 32
27. Trojfázový proud 34
28. Usměrňovače střídavého proudu 36

4. VÝROBA A PŘENOS ELEKTRICKÉ ENERGIE

29. Alternátory 40
30. Dynama 43
31. Točivé magnetické pole 44
32. Asynchronní elektromotor 45
33. Transformátory 47
34. Výroba elektrické energie 50
35. Dálkový přenos elektrického výkonu 50

IV. ročník

OPTIKA

7. VLNOVÉ VLASTNOSTI SVĚTLA

a) Světlo jako elektromagnetické vlnění

53. Základní pojmy 53
54. Rychlost šíření světla a její určení 55
55. Odraz a lom světla 57
56. Index lomu 59
57. Úplný odraz — odrazné hranoly 61
58. Rozklad světla hranolem 61
59. Spektroskop 63
60. Interference světla 64
61. Interference světla na tenké vrstvě 65
62. Newtonovy kroužky 67
63. Ohyb světla 68
64. Interference při ohybu světla na optické mřížce 69
65. Užití interference světla ve vědě a v technice 72
66. Polarizace světla 73

b) Zobrazení zrcadlem a čočkou

67. Pojem optického zobrazení 76
68. Zobrazování odrazem 77
69. Zobrazování lomem 82
70. Vady čoček 86

c) Optické přístroje

71. Oko jako optická soustava	87
72. Podmínky zřetelného vidění	90
73. Barva tělesa	91
74. Fotografický přístroj	92
75. Promítací přístroje	93
76. Lupa a mikroskop	95
77. Dalekohledy	100

8. KVANTOVÉ VLASTNOSTI ZÁŘENÍ

78. Vnější fotoelektrický jev	104
79. Fotony	105
80. Fotoelektrické články, vnitřní fotoelektrický jev	107
81. Snímání televizního obrazu	108
83. Současné názory na podstatu světla	110

9. FOTOMETRIE

84. Záření a oko	110
85. Bodový světelný zdroj	111
86. Osvětlení	113
87. Fotometry	114
88. Technika a hygiena osvětlování	115

10. ELEKTROMAGNETICKÉ SPEKTRUM

89. Druhy elektromagnetického záření	115
90. Vlastnosti infračerveného a ultrafialového záření	116
91. Rentgenové záření	117

STAVBA ATOMU

11. STAVBA ATOMOVÉHO OBALU

96. Spektrální analýza	121

13. VYUŽITÍ JADERNÉ ENERGIE

106. Jaderný reaktor	122
107. Jaderná elektrárna	124
109. Jaderný výzkum v ČSSR	126

ASTRONOMIE

14. VÝVOJ A VÝZNAM ASTRONOMIE

110. Obsah a význam astronomie	128
111. Astronomické observatoře	128
112. Vývoj představ o Zemi a vesmíru	130

15. SLUNEČNÍ SOUSTAVA

113. Přehled sluneční soustavy	132
114. Vzdálenosti těles sluneční soustavy	133
115. Dráhy planet a ostatních těles sluneční soustavy	134
116. Základní údaje o Slunci	135
117. Sluneční atmosféra a činnost Slunce	136
118. Země jako planeta	137
119. Pohyb zemské osy	139
120. Fyzikální vlastnosti zemské atmosféry	139
121. Kosmické záření	140
122. Měsíc	141
123. Zatmění Slunce a Měsíce	143
124. Velké planety sluneční soustavy	145
125. Planetky	148
126. Komety a meteory	148

16. HVĚZDNÝ VESMÍR

127. Vzdálenosti hvězd	150
128. Pohyby hvězd	151
129. Pohyb Slunce v prostoru	152
130. Jasnost hvězd	152
131. Spektra hvězd	153
132. Nitro Slunce a hvězd	154
133. Soustavy hvězd	154
134. Proměnné hvězdy	156
135. Naše hvězdná soustava — Galaxie	157
136. Vnější galaxie	160
137. Vznik a vývoj kosmických těles	161

ZÁVĚR

17. VÝZNAM FYZIKY PRO ROZVOJ TECHNIKY

138. Mechanizace	163
139. Automatizace	163

140. Energetika 164
 142. Elektronické počítač
 stroje 165
 145. Řešení biologických otá-
 zek za pomoci fyziky . . 169
 146. Podíl fyziky na poznání
 naší Země (geofyzika) . . 170

**18. VÝZNAM FYZIKÁLNÍCH
 METOD PRÁCE V JINÝCH
 VĚDNÍCH OBORECH**

143. Fyzika pomáhá astrono-
 mii 166
 144. Přínos fyziky k rozvoji
 chemie 168

**19. SHRUTÍ ZÁKLADNÍCH
 FYZIKÁLNÍCH POZNATKŮ
 Z HLEDISKA VĚDECKÉHO
 SVĚTOVÉHO NÁZORU**

147. Základní fyzikální po-
 znatky z hlediska vědec-
 kého světového názoru . 172

20. LABORATORNÍ PRÁCE

III. ročník

1. laboratorní práce: Určení transformačního poměru a účinnosti transformátoru 175
2. laboratorní práce: Určení charakteristiky polovodičové diody . . . 177
3. laboratorní práce: Určení charakteristiky polovodičové diody osciloskopem 178
4. laboratorní práce: Určení mřížkové charakteristiky triody 178
5. laboratorní práce: Určení kapacity kondenzátoru 180

IV. ročník

6. laboratorní práce: Ověření zákona lomu světla, určení indexu lomu skla 181
7. laboratorní práce: Určení ohniskové vzdálenosti spojky 182
8. laboratorní práce: Určení zvětšení lupy 183
9. laboratorní práce: Studium spekter plynů 184
10. laboratorní práce: Určení svítivosti světelného zdroje pomocí Bunsenova fotometru 185

NK I. -4. X.77*235751